

Justis- og beredskapsdepartementet
Innvandringsavdelinga
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Kristine.hosar@jd.dep.no

Dato: 11.02.2014

Uttalelse fra Nasjonal institusjon for menneskerettigheter i forbindelse med høring om politiattest ved ansettelse i statlige asylmottak

Det vises til høringsbrev fra departementet 17. desember 2013, og telefonsamtale med departementets saksbehandler 29. januar 2014.

Norsk senter for menneskerettigheter har inntil videre status som Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter i henhold til kongelig resolusjon av 21. september 2001. Dette gir senteret en formell rolle i overvåkingen av menneskerettighetene nasjonalt i henhold til FNs såkalte Paris-prinsipper. Som nasjonal institusjon for menneskerettigheter skal senteret bidra til større bevissthet om og bedre oppfyllelse av de internasjonalt vedtatte menneskerettighetene i Norge. Senteret skal videre ha en rådgivende funksjon overfor myndigheter og organisasjoner.

Nasjonal institusjon (NI) ser det som positivt at myndighetene styrker barns rett til beskyttelse mot overgrep ved å samordne regelverket om såkalt «barneomsorgsattest», men ønsker å fremme forslag om to justeringer i lovforslaget. Særlig ønsker NI at departementet vurderer å utvide den foreslåtte bestemmelsen slik at også overgrep mot voksne medfører et arbeidsforbud, se nærmere pkt. 2 nedenfor.

Det menneskerettslige grunnlaget

Menneskerettighetene har en rekke bestemmelser om beskyttelse av individets integritet. Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen artikkel 8 gir rett til privatliv, og omfatter også rett til beskyttelse av individets fysiske integritet. FNs barnekonvensjon artikkel 19 og 34 gir barn særlig beskyttelse mot vold og overgrep. Til tross for at FNs kvinnekonvensjonen ikke inneholder noen bestemmelse som eksplisitt omhandler vold mot kvinner, har FNs kvinnekomité i en generell anbefaling gjort det klart at kjønnsbasert vold mot kvinner er et brudd med konvensjonsbestemmelsene, uavhengig av om bestemmelsene nevner vold eksplisitt.¹

¹ FNs kvinnekomités Generelle anbefaling nr. 19 (1992), se også FNs Generalforsamlings erklæring om avskaffelse av vold mot kvinner 20. desember 1993



1. Departementet bør vurdere begrepet «statlige mottak»

Den foreslåtte bestemmelsen skal hindre at personer som er siktet, tiltalt eller dømt for seksuelle overgrep mot barn ikke kan arbeide i asylmottak. I forslaget benyttes betegnelsen «statlige asylmottak». NI mener det er en risiko for at ordlydens formulering kan bli tolket for snevert. Svært mange asylmottak drives av private driftsoperatører. Det er en reell fare for at disse kan tolkes å falle utenfor begrepet «statlige asylmottak». NI ber på bakgrunn av dette om at departementet ser på denne formuleringen på nytt.

2. Departementet bør vurdere konsekvenser av overgrep mot voksne

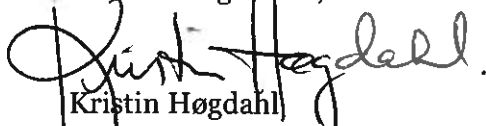
Departementet har i saken vurdert reglene om såkalt «barneomsorgsattest». Det er derfor foreslått at kun tilfeller der politiattesten har merknader om seksuelle overgrep mot barn skal føre til et arbeidsforbud. Andre merknader, som seksuelle overgrep mot voksne, skal føre til at mottaket selv vurderer hvilke konsekvenser en slik anmerkning skal få. Dette kan i ytterste konsekvens føre til at personer med merknad om grov vold og voldtekt vil kunne arbeide i asylmottak.

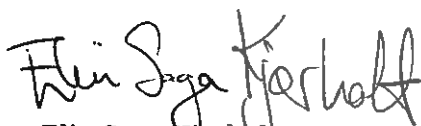
Blant mennesker på flukt finnes det svært mange sårbare individer. Mange har opplevd å være i en meget vanskelig livssituasjon i hjemlandet, i flyktningleir og/eller under flukten. Det vises til at andelen kvinner som har vært utsatt for seksualisert vold er høy. Dessuten kommer mange av kvinnene fra situasjoner hvor de har måttet tilpasse seg uheldige maktstrukturer, noe som gjør dem sårbare dersom de utsettes for press. Liknende situasjoner gjelder også for andre utsatte grupper.

NI oppfordrer på bakgrunn av dette at departementet vurderer om ytterligere merknader i politiattesten bør følges av et yrkesforbud. Dette gjelder særlig merknader om brudd på voldtektsbestemmelsen, men også andre seksuallovbrudd mot voksne bør vurderes. Departementet bør også vurdere om enkelte bestemmelser om vold bør inkluderes i forbudet. NI vil i denne sammenheng understreke viktigheten av den signaleffekt et slikt forbud vil gi, samt at et slikt forbud også vil forebygge overgrep mot barn.

Dersom en utvidelse av arbeidsforbudet til også å gjelde tilfeller der man finner brudd på bestemmelsene om seksuelle overgrep mot voksne ikke skulle bli aktuelt i forbindelse med denne saken, ber NI departementet vurdere å komme tilbake med en ny sak knyttet til dette så snart som mulig.

Med vennlig hilsen,


Kristin Høgdaahl
Fungerende leder Nasjonal institusjon


Elin Saga Kjørholt
seniorrådgiver